

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СІМ'ЄЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	96
ІВАНОВА В.В., ПРОДАН Є.О. ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	99
ІВАНОВА В.В., ШКІРЯ Я.М. ВИХОВАННЯ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	101
ІЛЬНИЦЬКА М.І., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ.....	104
КІСІЛЬ І. Р., ГАЙДИС В. І., РОСТИКУС Н. П. СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	106
КАРАБИН Р.М., МОЛНАР Т.І. РОЛЬ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	108
КАС'ЯНЕНКО О.М., БЕЛЕНЬ А.Р. СПЕЦИФІКА РОБОТИ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ В ГРУПІ КОМПЕНСУЮЧОГО ТИПУ.....	110
КАС'ЯНЕНКО О.М., ДИЧКА М.Ю. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ СПРИЙНЯТТЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	113
КИРЛИК В.В. РОЛЬ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНО СПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....	115
КОВРЕЙ Д.Й., МЕДВЕ М.О. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	117
КОГУТИЧ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ЗАСТОСУВАННЯ ПОШУКОВИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	120
КОРОЛОВИЧ В. В., ФЕНЧАК Л. М. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	122
КУДИРКО О.В. АКТУАЛЬНІ НАВИЧКИ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	124
КУЗЬМА О.І., ХОМА О. М. РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ.....	126
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	128
ЛЕНДЕЛ В.В. ІНТЕРАКЦІЯ І СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ І.ГОФМАНА	130
ЛІБАК Н. А. ВПЛИВ ППРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	133
МАХЛИНЕЦЬ Е.В., КОБАЛЬ В.І. МНЕМОТЕХНІКА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	135
МИКУЛІНА А. К., АРДЕЛАН Я.О., БОБРУШКО Н.В. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	137
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., БОБАЛЬ І.І. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОГО УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ.....	139
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ПОПАДИНЕЦЬ А.С. ТОЛЕРАНТНІСТЬ МОЛОДШИХ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Важливо, щоб учні постійно збагачували свій словниковий запас. Тому учитель повинен проводити словникову роботу під час конструювання діалогів у 1-4 класах, а також стимулювати учнів до активного обговорення, дотримання правил спілкування під час діалогування.

Отже, роль ситуаційних вправ є справді значною для правильного й ефективного формування діалогічного мовлення учнів початкових класів. Саме їхнє використання на уроках може цілком сприяти формуванню потреби спілкування, а відтак – розвитку діалогічного мовлення та формуванню мовленнєво-комунікативної компетентності учнів.

Література:

1. Варварук М. М. Формування готовності майбутніх педагогів до навчання діалогічного мовлення молодших школярів. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Т. 70. С. 34–37. URL: <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.8> (дата звернення: 10.05.2024).
2. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Каб. Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 : станом на 6 жовт. 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
3. Ростикус Н. Організація освітнього процесу з використанням системи ситуаційних діалогічних вправ на уроках української мови в початкових класах. *Молодь і ринок*. 2018. № 11 (166). URL : <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.152280> (дата звернення: 10.05.2024).

УДК 374-042.3"377.4":373.3.015.31:316.42

КАРАБИН Р.М., МОЛНАР Т.І.
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку початкової освіти виховна діяльність є однією із важливих складових освітнього процесу та передбачає активні зміни змісту, методів, засобів її здійснення, які сприятимуть формуванню соціально активного молодшого школяра. Необхідність вирішення означених завдань визначається положеннями Законів України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), Концепції національно-патріотичного виховання молоді (2015), Концепції «Нова українська школа» (2016).

Аналіз наукової літератури свідчить про значний інтерес дослідників до проблеми формування соціальної активності особистості, зокрема: І. Беха, О. Киричука, О. Кононко, В. Куніцина, К. Платонова та ін. Питання соціального розвитку, соціальної активності особистості були предметом вивчення Є. Андрущенко, Л. Божович, В. Бондаренко, С. Грабовської та ін. У цьому контексті науковці Л. Базильчук, О. Богданова, Б. Кобзар, Г. Пустовіт визначають значний виховний потенціал позаурочної діяльності школярів.

Соціальну активність молодшого школяра розглядаємо як інтегровану якість, що охоплює його життєві знання та соціальний досвід виявляється в самореалізації, активній життєвій позиції, в конкретних життєвих ситуаціях,

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

умінні брати відповідальність за себе та інших, керуючись соціальними нормами та цінностями.

Варто зазначити, що соціальна активність виражається у ставленні особистості до навколишнього світу, її мотивах та цінностях, якими вона керується у своїх діях і поведінці. Прояви соціальної активності можуть бути як позитивні так і негативні. Особистість може робити як позитивні вчинки на благо суспільству, так і негативні. Саме тому особливої актуальності нині набуває питання про те, як правильно організувати позаурочний виховний процес в сучасній школі, щоб виховати активну особистість, яка живе заради інтересів суспільства.

Правильно організована позаурочна діяльність сприяє розумовому та інтелектуальному розвитку вихованців, розвитку естетичних смаків та моральних якостей, формуванню пізнавальних інтересів, спрямованих на розширення і поглиблення знань учнів та є важливим засобом всебічного розвитку особистості молодшого школяра [3].

Позаурочна виховна діяльність допомагає створити атмосферу багатого духовного життя, сприяє розвитку пізнавальних інтересів, потреб і практичних умінь учнів. Заняття в гуртках і клубах, екскурсії, конкурси, вікторини, завдання з позакласного читання, практичні роботи пробуджують у школярів допитливий інтерес до знань, життя і праці. Характерними ознаками позакласної роботи мають стати: вільний вибір діяльності, перевага індивідуальності особистості, демократизація форм та методів позакласної роботи [1].

Серед форм позаурочної роботи, які мають неабиякий вплив на розвиток особистості школяра та формування його соціальної активності, найбільш поширеними є свята, тематичні ранки, інсценізації, ігри, уявні подорожі, ярмарки, рейди, змагання, веселі старты, естафети, гурткова робота, колективні творчі справи. Ефективність масових, групових та індивідуальних форм виховання зростає за умови, що вони приведені в певну систему, пов'язані між собою і доповнюють одна одну. Серед методів позаурочної виховної роботи: бесіди, спостереження, вправи, доручення, змагання, заохочення та ін. Ефективними засобами формування соціальної активності учнів у позаурочній виховній роботі визначено художню літературу, газети, журнали, телебачення, кіно, театр, виставки, музеї, ігри, спорт, художню самодіяльність, різноманітні предмети культури й природи.

Доцільно організована з педагогічної точки зору позаурочна виховна діяльність в закладах освіти має незаперечне освітнє і виховне значення. Вона розширює й поглиблює знання, здобуті учнями на уроці, дає змогу розширити уміння й навички як самостійної, так і колективної суспільно значущої діяльності. А головне, забезпечує комфортні умови для підвищення соціальної активності молодших школярів, формування системи ціннісних орієнтацій, сприяє набуттю морального досвіду в спілкуванні й життєдіяльності, в такий спосіб наближає процес освіти й виховання зростаючої особистості до реалій життя [2].

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Таким чином, позаурочна діяльність, яка організовується і проводиться у вільний від уроків час педагогічним колективом, органами учнівського самоврядування сприяє розширенню діапазону соціальної взаємодії і спілкування учнів, підвищенню їхнього соціального статусу в середовищі ровесників (задоволення потреби у визнанні, повазі, підтримці, захищеності), формування соціально-комунікативної культури. Організацію позаурочної виховної діяльності в початковій школі доцільно здійснювати на основі: врахування специфічних особливостей різних видів діяльності; поєднання навчальної та ігрової діяльності; об'єднання дітей різного віку; забезпечення емоційного комфорту, створення атмосфери доброзичливості, надання дитині можливості звернутися до дорослого в ситуаціях невизначеності, сприяння відчуттю захищеності, довіри.

Література

1. Виховання моральної самосвідомості зростаючої особистості в позакласній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: монографія / І. Д. Бех та ін. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 176 с.
2. Журба К. О., Коновець С. В., Шкільна І. М. Особистісно орієнтована методика виховання моральної самосвідомості зростаючої особистості : метод. реком. Харків : «Друкарня Мадрид», 2016. 176 с.
3. Пустовіт Г. П. Педагогічна складова дозвіллевої діяльності дитини у позашкільних навчальних закладах: соціокультурні виклики. *Інноватика у вихованні*: зб. наук. пр. / упоряд. О. Б. Петренко. Рівне : РДГУ, 2016. Вип. 3. С. 15–27.

УДК 373.2.091.12-057.164:373.24-056.2/.3

КАС'ЯНЕНКО О.М.,
канд. пед. наук, доцент кафедри
дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет
БЕЛЕНЬ А.Р.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

СПЕЦИФІКА РОБОТИ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ В ГРУПІ КОМПЕНСУЮЧОГО ТИПУ

Демократизація суспільства з особливою гостротою поставила проблему оцінки професіоналізму будь-якого фахівця, в тому числі асистентів вихователів закладів дошкільної освіти. Від професійної компетентності і професійно важливих якостей багато в чому залежить впровадження в освітній процес закладів дошкільної освіти педагогічних інновацій.

Зміни, що відбуваються в сфері освіти визначають необхідність підвищення вимог до вихователів і педагогів закладів дошкільної освіти, в тому числі і закладів дошкільної освіти з групами компенсуючого типу. Діяльність ЗДО з групами компенсуючого типу дещо відрізняється від діяльності інших видів ЗДО.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>